

רמת גן גבעתיים -נט

מופץ ב-60,000 עותקים ביישובים: ר"ג, גבעתיים ובקעת אונו מקבוצת 'הרשת המשולבת 03-9712251

גם עיתון וגם אינטרנט

www.ramatganet.co.il | www.givatayim.net

24 שעות של
חדשות מקומיות

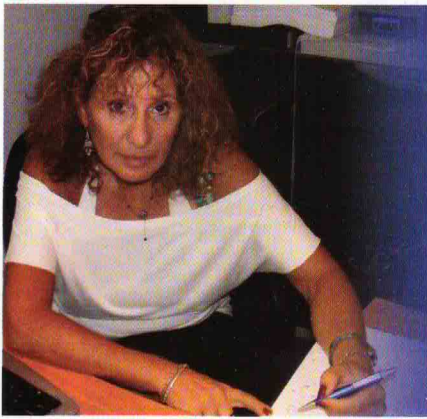
מי מפתח מאבחנונים?

אילוסטרציה

■ הילד "עצלן ולא משקיע?" לא בטוח שזו אשמתו ■ במקרים רבים, אבחון לקויות-למידה מבהיר את הסיבה ומסייע לתלמיד למצות את יכולותיו ■ הפסיכולוגית רותי פרגר ממכון דרור לפסיכולוגיה וחינוך בגבעתיים, מסבירה מהו אבחון טוב ותוקפת את הטענות בדבר "טרנד" מאובחנים שרק רוצים להשיג הקלות בבגרויות ■ מאת: טל שחר

המשך בעמוד 11 <

צילום דרור מאור

מי מפתח מאבחונים?

המשך מעמוד 1

רותי פרנר: "ככל שמאתרים את הקשיים יותר מוקדם, כך האפשרות לטפל בבעיה גבוהה יותר"

לילדיהם כל תקופת הלימודים, נזכרים שבעצם גם הם סבלו באותו גיל מאותן תופעות. יש ילדים עם בעיות בהבנת הנקרא ובזיכרון שההורים ישבו והכינו במקומם את השיעורים במשך שנים..."

כמובן שלא כל מי שעובר אבחון זוכה להקלות בבגרויות. ציונים נמוכים מהווים קריטריון לאבחון. בית-הספר שולח תיק עם כל המידע על התלמיד והרכב מיוחד יושב ודן האם הציונים הנמוכים נובעים מלקויות-למידה, על סמך תוצאות האבחון. הועדה נעזרת בחוות-דעת ממורי התלמיד ובהמלצות מיועצת בית הספר ומאשרת הקלות ברמה המשמעותית ביותר (רמה 3) בכ-60% מהפניות.

גם ילדים מהכיתות הנמוכות עוברים אבחונים כאשר הם מתקשים ברכישת הקריאה והכתיבה בהתאם לבני גילם. אבחון שנערך החל מכיתה ז' - כבר תופס לגבי הבגרויות. יש מקרים בהם בית הספר מבקש אבחון חוזר וזה מחייב את ההורים לשלם שוב. "כדי שלא ייווצר הצורך לעשות הכול מהתחלה ולחסוך בעלויות", מבקשת רותי, "היה רצוי לפחות למקד את הבקשה. יש מקרים שמאבחנים ילד בבית הספר היסודי אבל כשהוא מגיע לתיכון נוספת מסה של חומר ואז צריך להוסיף למשל את ההמלצה להפחתת הכמות הנלמדת לבחינה".

כמי שגדלה בארגנטינה, שם המודעות לנושא מפותחת מאוד, יש לרותי אידיאולוגיה שלמה בנושא האבחונים: "זה נכון שהאבחונים עולים כסף ושהיה נכון אם משרד החינוך היה לוקח יותר אחריות, אבל אין תקציב, למעט המקרים הקיצוניים שבהם יועצת בית הספר פונה בבקשת מלגה עבור התלמיד". אחוז התלמידים שעוברים כיום אבחון הוא גבוה מאוד. "להערכתך", היא אומרת, "כ-15% מהילדים בגיל ההתבגרות במרכז הארץ עוברים אבחון ורובם אכן סובלים מלקות-למידה. למזלם, להוריהם יש את האפשרות לממן את האבחון והם יקבלו הקלות בבגרויות, לעומת ילד מאזור מצוקה שימשיך לסבול. זה חבל אבל המדינה לא יכולה לסבסד תחום זה כמו שהיא לא מסבסדת עוד הרבה דברים אחרים". מניסיונה העשיר, מסכמת רותי: "האבחונים תורמים לשיפור בציונים ומהווים 'קביים' לאותם תלמידים הסובלים מלקויות-למידה. אני באמת סבורה שהאבחון הוא צעד ראשון לתהליך טיפול בקשיים ופעמים רבות הוא פשוט מציל חיים!"

לבחינה מוקלטת על-גבי דיסק ולמילון אלקטרוני (באנגלית) - רמה 2 ועד לבחינה מקוצרת באורכה בעיקר במקצועות ההומאניים רבי-המלל, בחינה בעל-פה במקום בכתב ומגוון אפשרויות בחירה בין השאלות (במתמטיקה) - רמה 3 ובמקרים הקיצוניים - אפילו המרת בחינת הבגרות במתמטיקה לבחינה במקצוע מדעי אחר ברמת 3 יחידות, בדרך-כלל ביולוגיה, שנחשב למקצוע הריאלי הימילולי ביותר.

"קיימת טענה שרק ילדי העשירים זוכים לאבחון הולם ו'קונים' להם הקלות בבגרויות ומושמעת ביקורת רבה על כך שיש קשר בין המעמד הסוציו-אקונומי לנגישות לאבחון", קובלת רותי. "לא מתייחסים לכך שהקשיים הם אמיתיים והילדים סובלים באמת ובתמים והאבחון מאפשר טיפול בבעיה". האבחון אכן אינו זול. כאשר הוא מתבצע דרך השרות הפסיכולוגי-חינוכי (שפ"ח) השייך לרשות המקומית, מחירו, לפי תעריף משרד החינוך, הינו 1,700 ₪. אבחונים מקיפים

קיימת טענה שרק ילדי העשירים זוכים לאבחון הולם ו'קונים' להם הקלות בבגרויות, לא מתייחסים לכך שהקשיים הם אמיתיים והילדים סובלים באמת ובתמים, והאבחון מאפשר טיפול בבעיה

מבוצעים לפי הצורך גם דרך ניצ'ן. האבחון המלא כולל אבחון פסיכולוגי-דידקטי, אנגלית וחשבון. "בשוק הפרטי יש כל מיני רמות מחירים, החל ממכונים חסרי-אתיקה המעסיקים סטודנטים לתואר ראשון בפסיכולוגיה והמנהל רק חותם בסוף וכל האבחונים שלהם נראים אותו דבר אבל משרד החינוך כבר עלה על התופעה והפסיק להכיר באבחונים כאלה ועד מכונים רציניים, בהם יושבים פסיכולוגים ומאבחנים מקצועיים. המחיר נע בין 2,100-2,500 ₪ (כולל מע"מ) לאבחון מלא וניתנות הנחות נוספות למשפחות במצוקה, לפי המלצת בית הספר השולח".

המודעות לנושא האבחונים עלתה מאוד בשנים האחרונות. רותי יודעת זאת מקרוב, לאחר ששימשה כפסיכולוגית של תיכון "בליך" ברמת-חן בתקופת מלחמת המפרץ: "אז היו בביה"ס 40 אבחונים על 1,200 תלמידים כיום נערכים שם 300 אבחונים ל-2,000 תלמידים. רוב הילדים המאובחנים באמת זקוקים לכך ורק אז מתחילים לזכות בהבנת הסביבה. הורים שבאו בטענות

"בתחילת דרכי כמאבחנת טרייה, הגיעה אלי לאבחון תלמידת כיתה י' מתיכון ברמת-גן. בשיחת המשוב המתבצעת בנוכחות המשפחה לאחר האבחון, בישרתי לה שהאינטליגנציה שלה נמצאה נורמאלית. היא פתחה זוג עיניים נדהמות ואמרה: "כל החיים ההורים והמורים מתייחסים אלי כמו למפגרת...". זה היה מוזעזע ומרגש כאחד ובאותו רגע הבנתי איזה ערך טיפולי יש לאבחונים, כשהם נעשים כמו שצריך", מספרת הפסיכולוגית רותי פרנר ממכון דרור לפסיכולוגיה וחינוך בגבעתיים. "ככל שמאתרים את הקשיים יותר מוקדם, כך האפשרות לטפל בבעיה ולשפר את התפקוד-גבוהה יותר", אומרת רותי. "פעם אמרו 'הילד עצלן. יש לו פוטנציאל אבל הוא לא משקיע'. לא הייתה מודעות כמו שיש היום והאבחונים הישנים לא ידעו להבדיל בין לקות למידה לסתם יכולת נמוכה. בשנים האחרונות התחילו לעשות אבחונים פסיכו-דידקטיים שמטרתם לתת הקלה בבחינות הבגרות לתלמידים שתלונתם נמצאת מוצדקת. שתי העיריות הראשונות בארץ שנערכו לכך הן רמת-גן וגבעתיים".

בחורף 1996, הקימה רותי את מרכז האבחון של רמת-גן. "הפסיכולוגים לא ידעו כלום בנושא. חשבו שמקור כל הצרות בילדות זוהו, אלא שאז התחלנו לבדוק במקביל את רמת האינטליגנציה לצד הקשיים

הרגשיים ונפתח בפנינו עולם שלם שלא הכרנו". האבחון הדידקטי כולל בדיקת מנגנוני הקריאה הכתיבה, ההבעה בכתב ובעל-פה, תפיסה חזותית ושמיעתית, זיכרון חזותי ושמיעתי, התארגנות ללמידה והערכת תפקודי קשב וריכוז. הקשיים שבעטיים פונים התלמידים לאבחון רבים ומגוונים: חרדת בחינות, חוסר בטחון וקשיים רגשיים שונים שמפריעים ללמידה. לקות למידה מוגדרת כנכות מולדת המשפיעה על תפקודי הלמידה ועל היכולת להעביר את הידע אל הדף במבחנים. לתלמידים המאובחנים כלקוי-למידה, ניתנות הקלות בבחינות הבגרות, כדי שיזכו לשוויון-הזדמנויות מול התלמידים האחרים.

ההקלות ניתנות בשלוש רמות, בהתאם לחומרת לקות הלמידה ונעות בין תוספת-זמן, קבלת שאלון בחינה מוגדל (מצולם בגדול יותר), התעלמות משגיאות-כתיב - רמה 1, להקראת שאלון הבחינה, מתן אפשרות לתלמיד להכתיב את תשובותיו לבוחן ניטראלי, המלצה לרף-נוסחאות מורחב במקצועות הריאליים, אפשרות